

Zdravé fórum

Občanská platforma pro obnovení normálního života

www.zdraveforum.cz

PRO LIBERTATE – Institut práva a občanských svobod

RAZIE V PODNICÍCH JSOU NEZÁKONNÉ

Praktický manuál pro hosty restaurací, diskoték a barů

Vláda ČR se rozhodla provádět kontroly a razie za účelem dodržování mimořádného opatření Ministerstva zdravotnictví ČR č.j. MZDR 14601/2021-21/MIN/KAN ze dne 25.06.2021.

Na všechny osoby ve vnitřních prostorách se pak vztahuje také mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ČR č.j. MZDR 15757/2020-55/MIN/KAN zakazující pohyb a pobyt bez ochranného prostředku dýchacích cest.

Nezřídkou je po zákaznících vyžadováno něco, co dokonce ani mimořádné opatření nevyžaduje nebo zákazníkům neukládá. **Pokud ale zákazník při kontrole zaplatí blokovou pokutu, již se nemůže její nezákonnosti domáhat.**

Připravili jsme proto manuál, který vychází z dnes účinných právních předpisů a opatření obecné povahy, existující judikatury a představuje zřejmě nejefektivnější způsob, jak před zástupci veřejné moci jednat tak, abyste minimalizovali riziko svého vlastního postihu.

JAK POSTUPOVAT

1) Dojde-li ke kontrole podniku, ve kterém jste právě přítomni a zaměří-li se kontrola právě na Vás, vyzvěte kontrolující osoby, nechť Vás poučí o Vašich právech.

Kontrolující osoba by Vás měla poučit zejména o tom, že jste oprávněni nevyhovět, pokud byste sobě nebo osobě blízké svojí výpovědí mohli způsobit stíhání z přestupku nebo jiného protiprávního jednání (ze stejného důvodu máte právo nepředkládat ani žádné dokumenty apod.). Jedinou Vaší povinností je, prokázat svou totožnost.

2) Kontrolující osobě sdělte, že využíváte svého práva nevyhovět.

Je povinností správního orgánu (kontrolující osoby) Vám prokázat spáchání přestupku. Přestupkem je ve vztahu k předmětnému opatření to, že nejste schopni na místě prokázat splnění podmínek požadovaných pro vstup do provozovny. Prokázat, že toho nejste schopni, je povinností správního orgánu. Nikdo Vás nemůže nutit, abyste se k tomu sami přiznali (tj. abyste např. sami přiznali, že s sebou nemáte doklad o provedeném testu apod.).

3) Na výzvu předložte doklad totožnosti nebo jiným způsobem prokažte svoji totožnost (lze i svědectvím jiné osoby).

4) Pokud bude kontrolující osoba v kontrole pokračovat, je povinna o tom sepsat protokol, který je Vám povinna následně doručit. Ke kontrolnímu protokolu máte právo podat námítky.

5) Zakončí-li kontrolující osoba i přesto, že nebudete vypovídat, kontrolu výzvou, zda souhlasíte s uložením blokové pokuty za přešůpek, sdělte pouze, že nesouhlasíte. S kontrolující osobou není důvod diskutovat o tom, zda jednání, které Vám bude kladeno za vinu, je přešůpkem, nebo není. Na místě zpravidla kontrolujícího nepřesvědčíte a zbytečně byste mohli sami sebe některým svým vyjádřením poškodit. Upozorňujeme, že toto platí nejen v případě, že kontrolu provádí zástupce hygienické stanice, ale i v případě, že účasten je zástupce policie ČR nebo obecní policie.

6) Bude-li Vám následně uložena pokuta ve správním řízení, využijte opravných prostředků, ve kterých budete namítat zejména to, že Vám nebylo spáchání žádného přešůpku prokázáno.

ODŮVODNĚNÍ

Úvod

Z úvodu mimořádného opatření se podává, že je přijato podle § 69 odst. 1 písm. i) a odst. 2 zákona č. 258/2000 Sb. a podle § 2 odst. 2 písm. b) až e) a i) zákona č. 94/2021 Sb. k ochraně obyvatelstva před dalším rozšířením onemocnění covid-19 způsobeného novým koronavirem SARS-CoV-2.

§ 69 odst. 1 písm. i) ZOVZ zní:

„Mimořádnými opatřeními při epidemii nebo nebezpečí jejího vzniku jsou zákaz nebo nařízení další určité činnosti k likvidaci epidemie nebo nebezpečí jejího vzniku.“

§ 2 odst. 2 písm. b) až e) a i) pandemického zákona zní:

„Mimořádným opatřením podle odstavce 1 je:

b) omezení činnosti obchodní nebo výrobní provozovny nebo provozu obchodního centra nebo stanovení podmínek pro jejich provoz,

c) omezení provozování holičství, kadeřnictví, pedikúry, manikúry nebo solária, poskytování kosmetických, masérských, regeneračních nebo rekondičních služeb nebo provozování živnosti, při níž je porušována integrita kůže, nebo stanovení podmínek jejich provozování nebo poskytování,

d) omezení provozování přírodního nebo umělého koupaliště nebo sauny nebo stanovení podmínek pro jejich provoz,

e) zákaz nebo omezení konání veřejných nebo soukromých akcí, při nichž dochází ke kumulaci osob na jednom místě, nebo stanovení podmínek jejich konání snižujících riziko přenosu onemocnění COVID-19, včetně stanovení maximálního počtu fyzických osob, které se jich mohou účastnit; zákaz nebo omezení nelze vztáhnout na schůze, zasedání a podobné akce ústavních orgánů, orgánů veřejné moci, soudů a jiných veřejných nebo soukromých osob, které se konají na základě zákona, a shromáždění podle zákona o právu shromažďovacím.“

Dopad na spotřebitele

Dle pandemického zákona lze omezit výhradně činnost subjektů, které jsou uvedeny v § 2 odst. 2. Provozovny restaurací, hospod, diskoték, barů a obdobných provozoven zde nejsou uvedeny. Podle pandemického zákona tedy nelze provozovatelům ukládat žádné povinnosti ani omezovat jejich provoz. **Už vůbec tedy není možné ukládat podle pandemického zákona jakékoli povinnosti zákazníkům těchto provozoven.**

Ke stejnému závěru došel Nejvyšší správní soud v rozsudcích č.j. 6 Ao 22/2021 (body 25 až 36), 8 Ao 11/2021 (body 35 až 37) a stejně tak 8 Ao 7/2021.

Pandemický zákon tak neposkytuje ministerstvu zdravotnictví pravomoc jakkoli omezovat, zakazovat nebo upravovat provoz těchto provozoven. Ministerstvo může tedy ve vztahu k provozovně služeb postupovat výhradně podle zákona o ochraně veřejného zdraví, a to dle § 69 odst. 1 písm. i), tedy „zakázat nebo nařídit určitou činnost k likvidaci epidemie nebo nebezpečí jejího vzniku“.

Nejvyšší správní soud dospěl např. v rozsudku č.j. 8 Ao 7/2021-50 k závěru, že dle uvedeného ustanovení by bylo možné uzavřít jiné provozovny nebo zakázat jiné činnosti než uvedené v § 69 odst. 1 písm. b) tohoto zákona. Prostřednictvím § 69 odst. 1 písm. i) zákona o ochraně veřejného zdraví **však nelze obcházet podmínku, že uzavření provozoven má směřovat k omezení styku osob podezřelých z nákazy**. Závěr soudu vychází z rozsudku č.j. 6 Ao 11/2021-48 (bod 78 in fine).

Limity pro užití ustanovení § 69 odst. 1 písm. i) tak poskytuje zejména ustanovení pod písm. b), tj.:

*„zákaz nebo omezení styku skupin fyzických osob **podezřelých z nákazy** s ostatními fyzickými osobami, zejména omezení cestování z některých oblastí a omezení dopravy mezi některými oblastmi, **zákaz nebo omezení slavností, divadelních a filmových představení, sportovních a jiných shromáždění a trhů, uzavření zdravotnických zařízení jednodenní nebo lůžkové péče, zařízení sociálních služeb, škol, školských zařízení, zotavovacích akcí, jakož i ubytovacích podniků a provozoven stravovacích služeb nebo omezení jejich provozu,**“*

Pokud je pod písm. b) uvedeno, že omezení provozu lze nařídit pouze za účelem omezení styku osob podezřelých z nákazy, nelze pak toto ustanovení prostřednictvím písm. i) rozšiřovat.

Z uvedeného vyplývá, že ministerstvo zdravotnictví je oprávněno zakazovat vstup do provozoven pouze za účelem omezení styku osob podezřelých z nákazy. K takovému postupu by tedy musel mít orgán ochrany veřejného zdraví (KHS) prokázáno, že se v provozovně nacházejí osoby, které jsou z nákazy podezřelé.

Taková opatření tedy nelze přijímat plošně, ale jen ve vztahu ke konkrétní provozovně, kde se podezření na výskyt nákazy skutečně potvrdí.

Opatření ministerstva zdravotnictví, které ukládá obecný a plošný zákaz vstupu do provozovny některým zákazníkům, tak dle našeho názoru není v souladu se zákonem a dosavadní judikaturou.

Orgány ochrany veřejného zdraví

Orgánem ochrany veřejného zdraví, který je jediný oprávněn ve správním řízení projednávat přestupky spáchané na úseku ochrany veřejného zdraví je krajská hygienická stanice (§ 93 odst. 1 ZOVZ).

Policie ČR ani strážník obecní policie nemají pravomoc přestupky ve správním řízení projednávat. Podle zákona č. 243/2020 Sb., zákon o pravomoci, jakož i podle § 12 odst. 3 pandemického zákona je příslušník PČR nebo strážník OP oprávněn **příkazem na místě** uložit pokutu za přestupek podle **§ 92n odst. 1 písm. b)** zákona o ochraně veřejného zdraví, **pokud byl spáchán nesplněním povinnosti** uložené mimořádným opatřením. Tudíž žádnou jinou pravomocí, než pravomocí uložit pokutu příkazem na místě Policie ČR ani strážník obecní policie nedisponují, přičemž tímto způsobem mohou rozhodnout pouze v případě, že se dotýčný ke spáchání údajného přestupku přizná, přičemž výše blokové pokuty udělené příkazem na místě nemůže přesáhnout částku ve výši 10.000,- Kč. K tomu lze dále uvést, že **Policie ČR ani strážník obecní policie nejsou jakkoli oprávněni provádět kontrolu dodržování zákazů vyplývajících z mimořádných opatření vydávaných MZdr. a nejsou tak ani oprávněni činit v souvislosti s prováděnou kontrolou jakékoli výzvy, pokyny či donucení**, neboť jedinou pravomocí, kterou v daném případě disponují, je výše uvedená pravomoc uložit pokutu příkazem na místě.

Výše uvedená skutečnost dále vyplývá i z toho, že Policie ČR ani strážník obecní policie **nejsou dle zákona o ochraně veřejného zdraví orgány ochrany veřejného zdraví a nejsou tak na základě zákona o ochraně veřejného zdraví nadáni jakoukoli pravomocí, tedy ani pravomocí kontrolní či donucovací**.

Zde je na místě upozornit, že je nutné striktně rozlišovat terminologii „zákaz“, „omezení“, „povinnost“. Dle zmocňovacího zákona tedy PČR nebo OP může uložit blokovou pokutu pouze za nesplnění **povinnosti**.

K použití donucovacích prostředků:

Použit donucovacích prostředků, tedy zasáhnout do nedotknutelnosti osoby, lze toliko na základě zákona a v jeho mezích.

Zákon o ochraně veřejného zdraví použití donucovacích prostředků nezmiňuje, orgány ochrany veřejného zdraví tak donucovací prostředky nejsou oprávněni použít.

Zákon o Policii ČR umožňuje příslušníkům PČR použít donucovací prostředky k ochraně bezpečnosti své osoby, jiné osoby nebo majetku anebo k ochraně veřejného pořádku.

Dle zákona o obecní policii je strážník obecní policie oprávněn použít donucovací prostředky v zájmu ochrany bezpečnosti jiné osoby nebo své vlastní, majetku nebo k zabránění výtržnosti, rvačky nebo jinému jednání, jímž je vážně narušován veřejný pořádek.

Mezi trestnými činy proti pořádku ve věcech veřejných ani mezi přestupky proti veřejnému pořádku, není uveden žádný trestný čin ani přestupek ve věcech ochrany veřejného zdraví.

Ve věcech ochrany veřejného zdraví je tak použití donucovacích prostředků příslušníkem PČR i strážníkem obecní policie vyloučeno.

Obsah mimořádného opatření

Ačkoli bylo shora vysvětleno, že mimořádné opatření ministerstva zdravotnictví nemůže návštěvníkům provozoven stravovacích služeb, hospod, diskoték a barů zakazovat vstup do provozoven, není-li v konkrétní provozovně prokázán styk osob podezřelých z nákazy, doplňujeme ještě pro úplnost obsah mimořádného opatření.

Mimořádné opatření ve vztahu k zákazníkovi zakazuje vstoupit do vnitřních a vnějších prostor provozovny, vykazuje-li klinické příznaky onemocnění covid-19 a není-li, s výjimkou dítěte do dovršení 6 let věku, na místě **schopen prokázat**, že splňuje podmínky stanovené v bodu I/16;

Jinou povinnost ani zákaz zákazníkům neukládá.

Je vhodné upozornit, že dodržování ostatních pravidel (tanec, počet osob u stolu, rozestupy, atd.) ukládá mimořádné opatření provozovatelům, nikoli zákazníkům. Žádný zákazník tak nemůže být stíhán za porušení povinnosti, kterou mu žádný právní předpis neukládá.

A naopak, ačkoli opatření ukládá provozovatelům povinnost dodržovat určitá pravidla, řada z nich spočívá v chování samotných zákazníků (zákaz tance, vždy usazení, počet osob u stolu apod.). Ukládá tedy dodržovat pravidlo, které spočívá v chování zákazníka. Provozovatelé nicméně nemají oprávnění používat jakékoli donucovací prostředky k tomu, aby zákazníky k respektování podobných pravidel nutili. Mají možnost nanejvýš zákazníka upozornit na porušování pravidel. Upozorňujeme, že soukromá osoba, která aktivně vynucuje u druhých osob dodržování povinností dle mimořádných opatření, se může dopustit trestného činu přisvojení pravomoci úřadu dle § 328 trestního zákoníku (se sazbou odnětí svobody až na dva roky).

Provozovatelé nemají zákonem stanovenou ani oznamovací povinnost, nejsou tedy povinni své podezření na to, že jejich zákazníci porušují mimořádné opatření, ohlašovat.

Autoři:

- Mgr. Ondřej Svoboda
- Mgr. Vladimír Mrkvička
- JUDr. Tomáš Nielsen